

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

[Tractatus de attributis, de visione beatifica, de scientia Dei ac de ejus
voluntate et providentia]

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

Art. IV. An in divino intellectu salvetur formalitas speciei, & habitûs?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77132)

intra eandem lineam: non repugnat autem divina natura, quod nostro modo intelligendi, se habeat ut radix alterius operationis in alia linea; bene tamen quod intra eandem lineam, distinguantur conceptus actus primi & secundi, & principii radicalis & proximi, quia esset in illo genere destruere rationem actus purissimi.

73 Instabis: Scientia, sapientia, prudentia, ars, & intellectus principiorum, pertinent ad eandem lineam intelligendi, & tamen distinguuntur virtualiter, & attributaliter à divina natura: Ergo quamvis natura intelligens, vis proxima intelligendi, & actualis intellectio, sint intra eandem lineam, hoc tamen non obstat, quin ea virtualiter distinguantur.

Respondeo scientiam, sapientiam, prudentiam, artem, & intellectum principiorum esse in eadem linea genericè cum divina natura, nempe in linea intellectuali, & ideo inconveniens non est, quod distinguantur à divina natura, & hæc sit virtuale illorum principium: intellectum autem & intellectioem actualem, esse in eadem linea specificè, ac proinde astruere intellectum in Deo, qui sit virtuale principium intellectioem absq; potentialitate, & consequenter absque imperfectione nemo potest. Ratio autem ob quam intellectus & intellectio, sint intra eandem lineam specificam: secus autem scientia, sapientia, prudentia, ars, ac intellectus principiorum, est quia identitas vel diversitas specifica lineæ divinæ perfectionum, attenditur & desumitur ex identitate, vel diversitate objecti formalis intellectus autem, & intellectio essentialis in Deo, idem objectum formale respiciunt nempe essentiam divinam, ut habet rationem primi veri, & primi intelligibilis: secus autem intellectus principiorum, sapientia, scientia, prudentia, & ars; habitus enim principiorum attingit essentiam divinam, ut immediatè in se cognoscibilem, scientia ut habet rationem cause simpliciter, sapientia ut habet rationem cause altissima, prudentia & ars ut est ratio agibilem & factibilem, ut latius exponemus in Tractatu de scientia Dei.

74 Objicies tertio: Datur in Deo potentia ad actus notionales, v.g. ad generationem & spirationem, ut expressè docet D. Thomas 1. p. qu. 41. art. 4. Item idem S. Doctor eadem parte qu. 25. art. 1. admittit in Deo potentiam operativam ad extra, & productivam creaturarum: Ergo similiter potest in Deo admitti potentia intellectiva, virtualiter ab intellectu essentiali distincta. Consequentia videtur manifesta, tum ex paritate rationis, tum quia potentia operativa ad extra est intra eandem lineam cum operatione actuali: Ergo similiter quamvis potentia intellectiva sit ejusdem lineæ cum intellectu actuali, constitui debet in Deo, ut virtualiter ab illa distincta.

Respondeo intellectum & voluntatè in Deo, posse dupliciter comparari: Primò in ordine ad actus intelligendi & volendi, quatenus essentialis sunt, & prout respiciunt essentiam divinam, per modum objecti specificativi: Secundò in ordine ad eosdem actus, ut notionales sunt, id est, ut tangentes & connotantes personas procedentes, & productas. Si hoc secundò modo considerentur, habent in Deo rationem potentie generativæ, & spirativæ: quia sicut datur potentia

A ad terminum procedentem & productum, ita & ad actum notionalem, formaliter quæ talis est, & ut connotat personam divinam productam: secus autem si considerentur primo modo, quia sub hac ratione, ab intellectu & volitione essentiali, ne virtualiter quidem distinguuntur.

Ad aliud exemplum de potentia ad extra operativa, similiter dicendum est, quod ad actionem creaturarum productivam, ut formaliter tangit terminum factum, & ad extra productum, vel producendum, datur principium & potentia, sicut ad ipsum terminum: quia sub hac formalitate, & connotatione, virtualiter distinguitur ab intellectu, & voluntate, quæ ut dicemus in Tractatu de scientia Dei, sunt in Deo potentia ad extra operativa, & produciunt res ad extra per actum imperii. Ad ipsam vero actionem, in sua entitate & actualitate, & ut præcisè actus secundus est, non datur potentia in Deo, nisi secundum modum intelligendi & significandi, & non ex parte rei conceptæ, ut expressè docet S. Doctor infra qu. 25. art. 1. ad 3. his verbis: *Dicendum quod potentia in rebus creatis, non solum est principium actionis, sed effectus: sic igitur in Deo salvatur ratio potentie quantum ad hoc quod est principium effectus, non quantum ad hoc quod est principium actionis, nisi forte secundum modum intelligendi &c.*

C Objicies quartò: D. Thomas 1. dist. 7. qu. 75. 1. art. 1. ad 2. dicit, quod inter essentiam & operationem, cadit virtus media, differens ab utraque, in creaturis realiter, in Deo ratione tantum. Ergo D. Thoma inter essentiam divinam & intellectioem, quæ est operatio, mediat facultas proximè intellectiva, virtualiter ab utraque distincta.

Respondent aliqui, D. Thomam loqui de distinctione ex modo significandi, & rationis ratiocinantis; non autem ex parte rei significatæ, & rationis ratiocinatæ, quæ virtualis appellatur.

Sed melius respondetur, D. Thomam ibi manifestè loqui de potentia divina, ut notionalis est, & ut respicit actum generandi: sub qua ratione virtualiter distinguitur à natura divina, ratione connotationis quam dicit ad terminum, seu personam productam, ut antea exposuimus; ac proinde sub hac ratione, veluti mediat inter essentiam & actum notionalem. Unde post verba in argumento relata addit: *Et talis actus est generare, & ideo secundum modum intelligendi, natura non est principium ipsam, nisi mediantè potentia.* Quibus verbis manifestè declarat, se loqui de intellectu divino, per ordinem ad actum notionalem.

ARTICULUS IV.

An in divino intellectu, salvetur formalitas speciei, & habitus?

§. I.

Utraque difficultas resolvitur.

76 Dico primò: Salvari in Deo formaliter rationem speciei intelligibilis. Est contra Suarezem disp. 30. Metaph. sect. 15. Herice tract. de scientia Dei, disp. 2. & alios recentiores.

Probatur primò conclusio ex D. Thoma infra quæst. 14. art. 2. ubi docet quod *Deus se per seipsum intelligit*: id est se ut objectum, per seipsum ut spe-

ut speciem, ut ibidem explicat. Et art. 4. in corp. A sic habet: *Vnde cum ipsa sua essentia sit species intelligibilis, ex necessitate sequitur, quod ipsum ejus intelligere, sit ejus essentia, & ejus esse. Et sic patet ex omnibus praemissis, quod in Deo intellectus, id quod intelligitur, species intelligibilis, & ipsum intelligere sunt omnino unum & idem.* Quibus verbis; eodem modo agnoscit in Deo speciem intelligibilem, intellectum & intellectionem: Sed intellectus, & intellectio, verè & propriè reperiuntur in Deo: Ergo & species intelligibilis.

77 Probatur secundò conclusio: Divina essentia unitur mentibus beatorum, ut species, & forma in esse intelligibili, in ordine ad sui visionem, ut docet S. Doctor infra quæst. 1. art. 2. ad 3. & tertio contra Gentes cap. 51. Ergo etiam comparatione intellectus divini gerit munus speciei, & consequenter in Deo in ordine ad intellectionem datur vera ratio speciei, concurrentis ex parte objecti ad intellectionem sui. Patet Consequentia primò, quia si essentia divina respectu intellectus beati gerit munus speciei, hoc nullam importat imperfectionem, ac proinde non debet Deo denegari, in ordine etiam ad propriam intellectionem. Secundò, quia non alia ratione, essentia divina est species respectu intellectus beati, nisi quia se illi repræsentat, & ratione sui unitur in ordine ad claram visionem: Sed divina essentia seipsam etiam intellectui divino repræsentat, & illi ratione sui ungitur per summam identitatem, in ordine ad intellectionem divinam: Ergo gerit munus speciei respectu intellectus divini.

78 Tertio probatur conclusio: Illæ omnes formalitates in Deo admittendæ sunt, quæ in suo conceptu formali nullam involvunt imperfectionem: Sed ratio speciei intelligibilis, in suo conceptu formali, nullam involvit imperfectionem: Ergo formaliter in Deo reperitur. Major constat, Minor probatur. De ratione speciei intelligibilis est objectum repræsentare intellectui, illudque ipsi in esse intelligibili perfectissimè unire, & ex parte objecti ad intellectionem concurrere, ut docent Philosophi in libris de Anima: Sed hæc nullam involvunt imperfectionem Deo repugnantem, ut patebit ex solutione argumentorum, & constat in ipsa visione beatifica, in qua essentia divina hæc omnia munia supplet, ut ostendemus in Tractatu de Visione beata: Ergo ratio speciei intelligibilis in suo conceptu formali nullam involvit imperfectionem.

Disp.
2. art.
3.

79 Dices primò cum Suarez: Concursum speciei supponere indeterminationem in potentia intelligente, unde cum intellectus divinus sit ab intrinseco determinatus ad intellectionem divinæ essentia, concursus speciei in eo necessarius non est.

Sed contra primò: Intellectus beati, lumine gloria illustratus, non magis indifferens ad claram visionem Dei, & tamen concursu objecti indigere, & speciei intelligibilis, à lumine gloria distinctæ, communis est sententia Theologorum, contra Vazquem infra quæst. 12. art. 2. Ergo determinatio potentia non excludit necessitatem speciei concurrentis objectivè ad intellectionem.

Secundò, etià intellectus Angeli est determinatus ad cognitionem propriae substantia, & tamen indiget concursu speciei & objecti in ordine ad illam, ut cū D. Thoma infra quæst. 56. art.

1. docent omnes ejus Discipuli, & frequentius alii Theologi: Ergo concursus speciei non supponit semper indeterminationem in potentia cognoscente.

Tertio, species servientes fidei in ordine ad actum credendi, non determinant ad illum, nec quoad exercitum, nec quoad specificationem: Ergo absque determinatione salvantur munia speciei in ordine ad intellectionem, & consequenter quamvis essentia divina non determinet intellectum Dei, sed supponat determinationem in ordine ad cognitionem sui, poterit munus speciei subire, & intellectus divinus illius concursu indigere.

B Dices secundò: Quod potentia intellectiva indigeat specie, & concursu objecti, ut principii partialis intellectionis, importare in illam imperfectionem, & limitationem virtutis cognoscitivæ, ac proinde relegandum esse ab intellectu divino, infinito, & summè perfecto.

Sed contra primò: Licet indigere concursu objecti à te realiter distincti, imperfectio sit in potentia, indigere tamen concursu objecti sibi summè identificati, sine ulla prorurs distinctio- ne, etiam virtuali, nullam dicit imperfectionem: Sed hoc modo à nobis astruitur formalitas speciei in intellectu divino, ut constabit ex infra dicendis: Ergo illa nullam dicit imperfectionem in Deo.

C Secundò: Species non concurrat ad cognitionem, ut supplet defectum potentia, nec ut dans illi virtutem, imò nec facilitatem; sed ut principium tenens ex parte objecti, ut docent Philosophi in libris de Anima: Ergo licet potentia sit unde quaque perfecta in ratione potentia, non excludit concursum speciei in ordine ad cognitionem.

Confirmatur: Licet divinus intellectus sit infinite perfectus, hæc tamen infinita perfectio, non excludit ab illo rationem objecti specificativam, tam motivam, quam terminativam, ut constabit ex dicendis articulo sequenti: Ergo neque rationem speciei. Consequentia patet, tum ex paritate rationis; tum etiam, quia species habet rationem objecti motivi in ordine ad cognitionem.

D Dico secundò: Dari in Deo in linea absoluta speciem expressam; non propriè, & adæquatè, sed inadæquatè & impropiè.

Probatur: Species expressa idem est quod verbum intellectuale: Sed datur in Deo in linea absoluta, verbum impropiè & inadæquatè sumptum: Ergo reperitur in Deo species expressa in ista acceptione. Major constat, Minor probatur primò ex D. Thoma in 1. dist. 27. quæst. 2. art. 2. & quæst. 4. de verit. art. 2. circa finem corporis, ubi sic ait: *Si verbum propriè accipiatur in divinis, non dicitur nisi personaliter: si autem accipiatur communiter, poterit dici essentialiter.*

Secundò probatur: In verbo sumpto adæquatè, duo importantur, nempe ratio repræsentationis actualissimæ objecti, & insuper ratio expressi, realiterque producti à dicente: Sed in Deo, pro priori ad relationes, invenitur ratio intellecti in ultima actualitate, & repræsentationis actualissimæ divinæ essentia, attributorum, & creaturarum; secus autem relatio realis expressi & producti realiter à dicente, nihil enim absolutum est in Deo producibile: Ergo invenitur ratio verbi inadæquatè & communiter, non autem adæquatè & propriè.

Si autem rationem inquiras, cur species im-
pressa,

pressa, propriè & adæquatè Deo in linea absolute attribuitur, secus autem species expressa? Respondebo rationem esse, quod nominibus utendum est ut plures utantur, & maximè SS. Patres; & quia omnes Patres utuntur nomine verbi, prout personaliter dicitur, & ut significat realem relationem realiter expressi & producti, & ut sic non convenit Deo essentialiter, ideo absolute non est dicendum verum, aut species expressa in divinis essentialiter. Species autem impressa, communi usu sumitur pro eo quod est intellectui ratio intelligendi ex parte principii, sive realem relationem, sive rationis tantum, ad intellectionem, & rem intellectam importet; & quia pro priori ad relationes, totum hoc in Deo reperitur, consequens fit ut species impressa absolute essentialiter dicatur. Quæ ratione discriminis usus est D. Thomas quæst. 4. de verit. art. 3. ad 7. ad explicandum, cur absolute concedatur in Deo amor in linea essentiali, secus autem verbum: quia nempe verbum, in communi usu SS. Patrum, realem processionem importat, amor autem solum denotat processionem secundum rationem.

83 Dico tertio: Rationem speciei impressæ & expressæ jam explicatam, non distingui virtualiter in Deo ab ejus essentia, intellectu, vel intellectione; sed tantum distinctione rationis, fundatâ in modo nostro concipiendi res divinas, per similitudinem & analogiam ad res creatas.

Probatur primò ex verbis D. Thomæ in prima conclusione relatis, quibus asserit quod in Deo intellectus, id quod intelligitur, species intelligibilis, & ipsum intelligere, sunt omnino unum & idem. Hac enim particula, omnino, distinctionem omnem, etiam virtuales, videtur excludere, præsertim cum D. Thomas eandem identitatem agnoscat in Deo, inter speciem, naturam, & intellectum, ac inter intellectum, & intellectionem, quæ in illo identificantur sine distinctione virtuali, ut supra ostensum est.

84 Probatur secundò ratione fundamentali, desumpta ex principiis supra statutis: ostendimus enim quod simplicitas & puritas esse divini, requirit summam identitatem earum formalitatum quæ ad eandem lineam pertinent; ita ut à prima potentia usque ad ultimum actum, omnia identificentur perfectissimè, & sine ulla distinctione, etiam virtuali: Atqui gradus intellectivus, hæc omnia intra se directe continet, quasi ad unicam lineam per se pertinentia: nempe naturam, seu radicem intelligendi, potentiam proximam, speciem impressam, objectum intelligibile, actualem intellectionem, & denique speciem expressam, seu verbum, quod est terminus ejus intrinsecus: Ergo hæc omnia in Deo sine ulla distinctione, etiam virtuali, perfectissimè identificantur: Per verbum autem, seu speciem expressam, non intelligimus verbum notionale & personale, quod personaliter distinguitur à dicente, & virtualiter ab essentia divina, sed verbum essentialiter & communitè dictum, quod impropiè & inadæquatè reperitur in Deo, pro priori ad divinas relationes & personas, ut in præcedenti conclusione exposuimus.

85 Dico ultimò: rationem habitus non esse in Deo formaliter, sed tantum eminenter. Est contra Ariagam Tract. de scientia Dei disp. 15. sect. 3. subsectione 4.

Probatur primò: Ratio habitus supponit rationem potentie, cum sit ejus determinatio, &

A cum quilibet habitus ordinetur ad præstandam potentie proportionem, & facilitatem ad actum: Atqui ratio potentie non reperitur formaliter in intellectu divino, sed tantum eminenter, ut supra ostendimus: Ergo nec ratio habitus.

Probatur secundò: Habitus est actus medius inter potentiam & actum, ut docet D. Thomas 1. contra Gent. cap. 92. unde habentes habitum dormientibus comparantur: Sed actus medius inter potentiam & actum, imperfectionem potentialitatis importat, & actui puro repugnat: Ergo & ratio habitus.

Probatur tertio: Habitus ex sua ratione formali supponit potentiam imperfectam in linea potentie: Ergo non potest in Deo formaliter reperiri. Consequentia patet, Antecedens probatur. Habitus ex sua ratione ordinatur ad præstandam potentie virtutem, proportionem, vel facilitatem ad actum: Ergo supponit potentiam de se carentem virtute vel proportione cum actu, vel facilitate ad illum: Sed potentia carens virtute, proportione, aut facilitate ad actum, est imperfecta, ut constat: Ergo habitus ex sua ratione formali supponit potentiam imperfectam.

S. II.
Solvuntur argumenta contra præcedentes conclusiones.

86 **O**bjicies primò contra primam conclusionem: Species intelligibilis requiritur ad intellectionem, ut vicaria objecti, ejusque similitudo: Sed hæc formalitas non potest salvari in Deo, cum essentia divina immediatè per seipsum ad intellectionem concurrat: Ergo in Deo ratio speciei intelligibilis nequit formaliter reperiri.

Respondeo primò, negando Majorem: substantia enim Angeli habet rationem speciei intelligibilis in cognitione sui, & tamen non est sui vicaria, nec sui ipsius similitudo.

87 Respondeo secundò: Quod quamvis daretur hoc esse de ratione speciei create, non tamen esset de ratione speciei ut sic, & prout analogicè convenit Deo & creaturis: species enim secundum hunc conceptum analogicè communem, solum importat quod sit perfectissima objecti representatio, & quod illud intelligibiliter unitur cum potentia cognoscente, simulque cum illa ad intellectionem concurrat, quod perfectissimè convenit essentia divina.

88 **O**bjiciunt secundò quidam recentiores Thomistæ, contra tertiam conclusionem: D. Thomas quæst. 7. de potentia art. 6. in 1. sent. dist. 2. quæst. 1. art. 2. & in 3. dist. 3. quæst. 1. art. 1. ad 2. & dist. 2. quæst. 1. art. 3. ad 4. docet quod quia sapientia & bonitas dicuntur de Deo & creaturis, non æquivocè, sed analogicè; & in creaturis ratio sapientie non est ratio bonitatis, differunt in Deo sapientia & bonitas, distinctione rationis ratiocinata: Atqui ratio speciei, ratio nature, & ratio intellectionis, non æquivocè sed analogicè dicuntur de Deo & creaturis, & in creaturis ratio speciei, non est ratio nature, nec ratio intellectionis: Ergo species, natura, & intellectio distinguntur in Deo ratione ratiocinata, id est distinctione rationis cum fundamento in re, quæ virtualis appellatur.

89 Respondeo primò: quod si hic discursus valet, probaret, non solum rationem nature, intellectionis, & speciei, virtualiter in Deo differere, sed etiam rationem essentia, & existentia, & ratio-

& rationem essentia & naturæ, quod tamen à Thomistis communiter non admittitur. Sequela Majoris probatur: quia similiter illa non dicuntur de Deo & creaturis æquivocè, sed analogicè, & in creaturis ratio essentia, non est ratio existentia; sicut nec ratio essentia, ratio naturæ: hæc enim in creaturis realiter, vel saltem virtualiter distinguuntur: Ergo si ex eo quod ratio speciei, naturæ, & intellectiois, de Deo & creaturis non æquivocè, sed analogicè dicuntur, & in creaturis ratio speciei, non est ratio naturæ, nec intellectiois, liceat inferre, hæc virtualiter in Deo distingui: ex eodem principio sequitur, essentiam & existentiam, ac naturam & essentiam, in Deo etiam virtualiter differre.

39 Respondeo ergo secundò, quod quando D. Thomas dicit quod in creaturis ratio sapientia, non est ratio bonitatis, per ly *ratio sapientia*, & *ratio bonitatis*, intelligi debet propria ratio formalis illarum perfectionum, intendit enim S. Doctor, quod quia bonitas & sapientia in rebus creatis, ex propria ratione formali distinguuntur, & non ex sola limitatione & potentialitate creature: eo quod pertineant ad diversas lineas, & diversa objecta formalia respiciant (ut antea exposuimus) ratione ratiocinata, seu virtualiter in Deo distinguuntur. Unde cum natura, species, & intellectio, ad eandem lineam pertineant, & non differant in rebus creatis ex propria ratione formali, sed ex sola limitatione creature, ex hoc D. Thomæ testimonio non licet inferre, hæc in Deo virtualiter distingui.

90 Objicies tertio contra eandem conclusionem: Ratio objecti terminativi distinguitur virtualiter à divina natura: Ergo & ratio objecti motivi, in qua consistit species intelligibilis. Consequentia tenet ex paritate rationis, Antecedens probatur. Ratio objecti terminativi divina intellectiois, est ratio veri increati: Sed ratio veri increati distinguitur virtualiter à natura divina: Ergo & ratio objecti terminativi.

Respondeo negando Antecedens, ad cuius probationem, distinguo Majorem: Ratio objecti terminativi, est ratio veri increati, ut contracta ad divinam essentiam, concedo: ut habet rationem transcendentis, & ambit naturam, relationes, & attributa divina, nego. Ad Minorem similiter distinguo: Sed ratio veri increati, ut ambit tam absoluta quàm relativa, distinguitur virtualiter à natura divina, concedo: Ut est contracta ad divinam essentiam, nego. Solutio constabit ex dicendis articulo sequenti.

91 Objicies quarto contra ultimam conclusionem: Omnis perfectio simpliciter simplex, est formaliter in Deo, & non tantum eminenter: Sed ratio habitus est perfectio simpliciter simplex: Ergo reperitur formaliter in Deo. Major est certa, & constabit ex infra dicendis, Minor verò probatur. Habitus essentialiter consistit in facilitate ad actum: Sed hæc est perfectio simpliciter simplex, cum melius sit eam habere, quàm eam carere: Ergo ratio habitus est perfectio simpliciter simplex.

Respondeo negando Minorem, ad cuius probationem, distinguo Majorem: Habitus essentialiter importat in potentia facilitatem ad actum, provenientem ab extrinseco, & ratione alicujus formæ superaddite, & realiter aut virtualiter saltem à potentia distinctæ, concedo Majorem. Provenientem ab intrinseco, nego

Majorem & Consequentiam. Facilitas enim ab extrinseco proveniens, non est perfectio simpliciter simplex, cum præsupponat essentialiter in potentia quam perficit, aliquam imperfectiorem, nempe difficultatem quam vincat, aut improportionem quam tollat: ut constat in potentia visiva, quæ quia est de se facilis, & proportio nata ad videndum, nullo eget habitu ad elicendam visionem. Inde fallum est quod melius sit talem facilitatem habere, quàm non habere: perfectus enim est habere ab intrinseco, & sine ullo superaddito, facilitatem & proportionem ad actum, quàm ab extrinseco, & per aliquam formam potentia superadditam, & realiter aut virtualiter ab ea distinctam.

ARTICULUS V.

Quodnam sit objectum formale & primarium, tam motivum, quàm terminativum divini intellectus?

§. I.

Referuntur sententia, & prima rejicitur.

Circa hanc difficultatem variè opinantur 92 Authores, omnes tamen sententia, claritatis gratia, ad duas principales revocari possunt, & secunda rursus in tres alias subdividi.

Prima docet objectum primarium intellectus divini, esse ens ut sic, analogicè commune Deo & creaturis. Ita Durandus in 1. dist. 35. quæst. 1. & Nominales ibidem.

Secunda tenet objectum primarium & specificativum intellectus divini, non esse ens in communi, abstrahens à creato & increato, sed ens increatum. Ita communiter docent Theologi cum Sancto Doctore 1. contra Gentes cap. 48. Quia tamen in Deo plures sunt formalitates, nempe natura, ut radix attributorum & relationum; attributa, relationes, & ens divinum & increatum, transcendens omnia quæ sunt in Deo; licet præfati Authores conveniant in assignando pro objecto primario intellectus divini, ens & verum increatum; in constituendo tamen, sub qua formalitate, rationem primarii objecti formatur, in tres dividuntur sententias. Quidam enim rationem entis increati, ut ambientem naturam, attributa & relationes divinas, docent esse objectum formale tam motivum, quàm terminativum divina intellectiois. Ita ex nostris docet Gonzalez infra quæst. 14. & ex extraneis Molina, & Ruiz. Alii distinguunt inter objectum formale motivum & terminativum, & docent objectum formale motivum divini intellectus, esse solam Dei essentiam, ut ab attributis, & relationibus virtualiter distinctam: objectum verò formale terminativum, esse naturam, attributa, & relationes; vel ens divinum, ut commune perogicam transcendentiam, omnibus prædicatis divinis. Quæ sententia à quibusdam tribuitur Nazario, sed immeritò: ille enim 1. parte quæst. 14. art. 5. contrav. 2. notab. 6. expressè docet, quod essentia divina est divini intellectus objectum ad quod est motivum, & primario terminativum, & ratio cognoscendi omnia, ut ibidem videri potest.

Alii demum & hæc sententia communior est in Schola Thomistarum, eamque ex extraneis amplectuntur Suarez, Vazquez, & Granada (docet pressa,